

ἐνόμισα ὅτι δὲν θὰ τὸν εὔρισκον πλέον ζῶντα ὅτε ἐπανήλθον κατὰ τὴν πέμπτην τῆς πρωΐας. Ἐκεῖτο πλησίον του ποτήριον κυανούχου καλλιού, ὅπερ ἀπεπειράθη νὰ κρῦψη ἅμα τῇ ἀφίξει μου. Πλὴν ἀνακτήσας πάραυτα τὴν ἀταραξίαν του μετ' ἄκρας γαλήνης ψυχικῆς καὶ ἐλαφρῶς μειδιῶν: «Πρὸς τί! μοι εἶπεν· ἐάν εἴμεθα ἀθάνατοι, τὸ τοιοῦτο εἰς οὐδὲν χρησιμεύει. Ἄλλ' ἐπέθυμουν νὰ τὸ μάθω ἐνωρίτερον!» Μοι ὠμολόγησεν ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐνόμισεν ὅτι ἀνηρπάγη ἀλγεινῶς ἀπὸ τῆς κόμης καὶ ὑψώθη μέχρι τῆς ὀροφῆς, καὶ κατέπεσεν εἶτα με ὄλον τὸ βᾶρος ἐπὶ τοῦ πατώματος.

Ἡ κοινὴ ἀδιαφορία ὡς πρὸς τὸ μέγα πρόβλημα, ὅπερ, κατ' αὐτόν, πρόηγετο πάντων τῶν λοιπῶν, ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ τῆς ὑπάρξεώς μας ἢ τῆς ἐκμηδενισεώς μας, τὸν ἐξηρέθιζε τὰ μέγιστα. Πανταχοῦ ἔβλεπεν ἀνθρώπους ἀσχολομένους εἰς ὑλικά συμφέροντα, ἐξ ὀλοκλήρου κατεχομένους ὑπὸ τῆς ἀλλοκότου ιδέας τοῦ «νὰ κερδήσωσι χρήματα», ἀφιερῶντας πάντα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς των, πάσας τὰς ἡμέρας, πάσας τὰς ὥρας, πάσας τὰς στιγμὰς εἰς τὰ συμφέροντα ταῦτα ὑποκρυπτόμενα ὑπὸ παντοίας μορφῆς, οὐδαμοῦ δ' εὔρισκε διάνοιάν τινα ἐλευθέραν, ἀνεξάρτητον, ζῶσαν τὴν πνευματικὴν ζωὴν. Ἐδοξάζεν ὅτι τὰ λογικὰ ὄντα ἠδύναντο, ὥφειλον ζῶντα τὴν σωματικὴν ζωὴν, ἀφοῦ οὐκ ἔστιν ἄλλως γίνεσθαι, νὰ μὴ μένωσι τούλάχιστον δούλοι τοῦ τοιούτου χονδροειδοῦς ὀργανισμοῦ, ἀλλὰ ν' ἀφιερῶσι τὰς καλλιτέρας αὐτῶν στιγμὰς εἰς τὸν πνευματικὸν βίον.

Τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἄρχεται ἡ παρούσα διήγησις ὁ Γεώργιος ἦτο ἤδη διάσημος καὶ μάλιστα ἐπιφανὴς χάρις εἰς τὰς πρωτοτύπους ἐπιστημονικὰς ἐργασίας ἃς εἶχε δημοσιεύσει, καὶ εἰς συγγράμματά του τῆς ὑψηλῆς φιλολογίας, δι' ὧν τὸ ὄνομά του εἶχεν ἐπικρατηθῆ ὑφ' ὄλου τοῦ κόσμου. Καίτοι δὲν εἶχεν εἰσέτι συμπληρώσει τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, πλείονες τοῦ ἑκατομμυρίου ἀναγνώσται εἶχον ἀναγνώσει τὰ ἔργα του, τὰ ὅποια αὐτὸς ἐν τούτοις δὲν ἔγραψε διὰ τὸ πολὺ δημόσιον, ἀλλὰ τὰ ὅποια οὐχ ἦπτον νῦτύχησαν νὰ ἐκτιμηθῶσιν ὑπὸ τῆς πλειονότητος τῶν φιλομαθῶν, ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς μειονότητος τῶν πεφωτισμένων. Ἀνεκρηύχθη ὁ ἡγήτης νέας σχολῆς, ἔξοχοι δὲ κριτικοὶ ἀγνοοῦντες καὶ τὸ φυσικόν του ἄτομον καὶ τὴν ἡλικίαν του, ἐλάλουν ἤδη περὶ τῆς «διδασκαλίας» του.

Πῶς ὁ παράδοξος αὐτὸς φιλόσοφος, ὁ αὐστηρὸς σπουδαστὴς εὔρισκετο παρά τούς πόδας τῆς νεάνιδος κατὰ τὴν ὥραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Μόνος μετ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀνδρόου ἐκείνου, ὅπου τοὺς συνηγάσαμεν; Θὰ τὸ μάθωμεν ἐκ τῆς συγχεῖας τῆς παρουσίας διηγήσεως.

[Μετάφρασις X.]

*Ἐπειτα συνέχεια

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σ. 53

Β'.

Τὴν Κυριακὴν, ἀπὸ τῆς ἐνδεκάτης, ὁ Παῦλος περιέμενε μόνος ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τῆς οἰκίας Ζιβρᾶ. Δὲν εἶχεν ἀκόμη φανῆ ἡ Ἑρμινία, οὔτε ἡ μήτηρ της, οὔτε ὁ ἀδελφὸς της, καὶ ἔτρεμεν ὁ νέος εἰς ἕκαστον βῆμα, τὸ ὅποιον ἤκουε πησιάζον. Πρώτην φοράν θὰ τὴν ἔβλεπε μετὰ τὸν ἐπισήμως σχεδὸν συνομολογηθέντα γάμον. Ὅποια δύσκολος συνάντησις! Καλλιτέρον νὰποδιώξη τὴν φοβερὰν ἐνόχλησιν, νὰ φύγη ὡς ἦλθε, κρυφά, ἀπαρτήρητος. Ἄλλὰ θὰ τον προέδιδεν ἡ ὑπὲρτρα. . . ἔπειτα ἐδύνατο νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν. Ἄ, γελοῖος ποῦ ἦτο! τί θὰ ἔκαμνεν; ἦτο δυνατὸν νὰποφύγη εἰς τὸ ἐξῆς τὴν μνηστὴν τοῦ πατρός του.

Καὶ περιέμενε. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν τῷ ἐπῆλθον τόσαι ἀθρόαι σκέψεις καὶ ἀναμνήσεις, ὅσφ κατὰ τὴν βραχεῖαν διάρκειαν τῆς ἀναμονῆς του. Ἐντὸς τοῦ ὥραιου θαλάμου με τὴν ἀποστιλβουσαν κιτρίνην διακόσμησιν, ἐν ᾧ τὸ φῶς εἰσέβαλλε γαλήνιον διὰ τριῶν ὑψηλῶν παραθύρων, ἀνοικτῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, αἱ ιδέαι του ἀπέκτων διαύρειαν ἔκτακτον καὶ ἀλληλουχίαν, συνδεόμεναι κανονικῶς, ὡς κρῖκοι ἀλύσειος ἀτέρμονος. Χωρὶς νὰ θέλῃ, ἀναπαρέστησεν ἐκεῖ μετὰ θαυμαστῆς ταχύτητος ὅλας τὰς παρωχημένας σκηνάς, ὄλον τὸ πάθος, τοῦ ὁποίου ὁ χῶρος, ἐν ᾧ εὔρισκετο, ἐνέκλειε τὰς τρυφερωτέρας ἀναμνήσεις. Ἐκάστη σπιθαμὴ τοῦ θαλάμου ἐκείνου, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ διαφανομένου ἐν ῥοδοχρόφῳ φωτὶ διὰ τῆς ἡμιανοίκτου θύρας, καὶ τοῦ διαδρόμου, καὶ τοῦ προθαλάμου, — ἕκαστον ἐπιπλόν, ἕκαστον ἀντικείμενον τῶν περὶ ἐκράτει τεθαμμένον ἀνὰ ἓνα τῶν μυστικωτέρων του παλμῶν. Ἐπὶ τῶν τοίχων, ἐντὸς τῶν πολυτελῶν πλαισίων ἦσαν ἀνηρητημένοι αἱ εἰκόνες, τὰς ὁποίας τοσαύκις ἀπεθαύμασε μαζί της, ἐξετάζων τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης. Ἦσαν περισσότεραι ἀφ' ὅσας ἀπῆτει ὁ αὐστηρὸς στολισμὸς τῆς αἰθούσης· ἀλλ' ὁ πατὴρ τῆς Ἑρμινίας ἦτο ζωγράφος ἐρασιτέχνης· ἐνόμισε δ' ὅτι σέβεται περισσότερο τὴν μνήμην του ἢ θυγάτηρ, ἀφίνουσα τὴν αἰθουσαν ὡς τὴν εἶχεν ἐκεῖνος ὅταν ἔζη, πλήρη τῶν εἰκόνων τὰς ὁποίας ἡγάπα. Πολλὰ ἦσαν ἰδικαί του καὶ ἦσαν κάλλισται· πρὸ πάντων θαλασσογραφίαι τινὲς καὶ τοπία εἰς νύκτας σεληνοφεγγεῖς, ἃν καὶ οὐχὶ μετὰ πολλῆς λεπνότητος ἐξειργασμένα, διέθετον ἐν τούτοις πολὺ ῥομαντικῶς με τὴν περιπαθειαν τοῦ χρωματισμοῦ. Ἐντὸς τοῦ ἄλλου θαλάμου, ἐν ᾧ συνήθροίζοντο πολλάκις τὰς ἐσπέρας, διέκρινεν ἐν

ἀνάκλιντρον τοῦσειδῆς μ' ἐν μικρὸν τραπέζιον κυκλικὸν ἔμπροσθέν του, τὴν ἡγαπημένην θέσιν τῆς Ἑρμινίας, παρὰ τὴν ὁποίαν ποσάκις ἐκάθησε πλήρης ἔρωτος, λουόμενος εἰς τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν της, ἀναπνέων εἰς τὴν πνοήν της, μαγευόμενος εἰς τὴν γλῶσσαν της! Ἄχ, πῶς τὴν ἡγάπα! Τὸ αἶσθημά του μέγα, βαθύ, ἄφρονον, ὄνειροπόλον, ἐκόχλαζεν ἐντὸς του ὡς ἡ λάβα πρὸ τῆς ἐκρήξεως εἰς τὰ σπλάγγνα τοῦ ἡφαιστείου... Ἄλλὰ ποτέ, οὔτε λέξιν, οὔτε ὑπαιγιμόν, οὐδ' ἀπόπειραν οἰανδῆποτε ἐκδηλώσεως. Καὶ ποῦ νὰ εὔρη τόλμην τόσο μεγάλην, ἐνώπιον τοῦ ἀκαταμαχῆτου σεβασμοῦ, τοῦ δέους σχεδόν, τὸ ὁποῖον τῷ ἐνέπνεεν ἡ Ἑρμινία; Καὶ οὕτως ἔπρεπε νὰ ᾔνε! Ὁ πατὴρ δὲν ἐδύνατο νὰ σαγηνευθῆ ὑπὸ ἄλλου χαρακτῆρος, οὐδὲ νὰ γαπήσῃ καὶ νὰ νυμφευθῆ ἄλλην, ἐκτὸς τῆς ἀδαμαντίνης παρθένου, πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν ἐτόλμησε ποτέ νὰ ἐκφράσῃ τὸν ἔρωτά του ὁ υἱός...

Ἐκολακεύετο ὅμως ὑπὸ τῆς ιδέας— τὸ ἀνωμολόγει μετὰ συντριβῆς,— ὅτι τὸν ἀντηγάπα. Τί ἀνόητος! Τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἐδείκνυεν ἀνυποκρίτως εἰς αὐτόν, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ πατρὸς του, γνωστοὺς βεβαίως πρὸ πολλοῦ εἰς αὐτήν, παρεξήγησε μετὰ νεανικῆς ἀφροσύνης. Ὁνειρεύετο νὰ γίνῃ μῆτηρ του, καὶ αὐτὸς τὴν ὠνειρεύετο ἐρωμένην. Ἐν ἡμέρῳ φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἀνθ' ἐνὸς φλογεροῦ ἐπὶ τῶν χειλέων!.. Πῶς ἠπατάτο!.. Καὶ ὅμως μίαν ἐσπέραν τῷ ἐφάνη ὡς νὰ τῷ ἔθλιψε τὴν χεῖρα κορυφαί, χωρὶς νὰ βλέπωσιν οἱ ἄλλοι, καὶ πόσα ἀνέπλασε τὴν νύκτα ἐκείνην ὄνειρα!.. Ἄλλην φορὰν τῷ εἶπε: «Σεῖς ἐχάσατε τὴν μητέρα σας καὶ ἐγὼ ἐχάσα τὸν πατέρα μου. Μὰς ἐνόησι εἰς ἀγάπην ἢ κοινὴ συμφορὰ. Πρέπει νὰγαπώμεθα, διὰ νὰ παρηγορωμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον.» Καὶ τῷ ὠμίλει τόσο σιγά, ὥστε καὶ τὴν νύκτα αὐτὴν δὲν ἐκοιμήθη. Ἄλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ του ὅταν εἰς τὸν χορὸν ἄλλης ἐσπέρας, τὸν ἐπλησίασε μὲ τὴν ἀπαράμιλλον ἀργυροῦφαντον ἐσθῆτά της, μὲ σελαγιζοντας ὦμους ἀλλὰ μὲ τεθολωμένα ὄμματα καὶ τῷ ἐψιθύρισεν: «Ἀπόψε εἶμαι ἐλευσινή· ἂν δὲν ἦσθε σεῖς, σὰς βεβαιῶ ὅτι δὲν θὰ ἡρχόμουν». Τώρα μόλις ἐξήγει τὸ σεῖς ἐκεῖνο. Ὡ φιλαυτία καὶ πλάνη!..

Ἡ κυρία Ἑλλισιὶ ἡ παιδαγωγὸς τῆς ἀδελφῆς του, ἦτο ἡ μόνη ἥτις εἶχε μαντεύσει τὰς κλίσεις του καὶ ἀκούσει παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐν μιᾷ ἐμπιστευτικῇ συνδιαλέξει τὰς ἐλπίδας του. Ἡ ὀξύδερκεια τῆς γυναικὸς ἀνέγνωσεν εἰς σκοτεινότετον βάθος, καὶ ἡ χρηστότης της ἡγάγε τὸν Παῦλον νὰποκαλυφθῆ. Ἄλλὰ ποῦ νὰ προὑποθέσῃ τὴν τύχην τοῦ ἔρωτός του καὶ τὴν τροπὴν τῶν πραγμάτων! Σήμερον μετένοιε. Ἀπέφευγε τρέμων ὄχι μόνον νὰ συνομι-

λήσῃ μαζί της, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ βλέμμα της, τὸ ἐταστικὸν ὑπὸ τὰς χρυσαῖς διόπτρας, νὰ συναντήσῃ. Πόσα θὰ τῷ ὑπενθύμιζεν ἡ ὀφθαλμοβολὴ της! Καλλίτερον, ὦ, καλλίτερον νὰ μὴ ὑπῆρχε κανεὶς μάρτυς τοῦ ἄφρονος πάθους του καὶ τῶν σπαραγμῶν, τοὺς ὁποίους θὰ ὑφίστατο τώρα. Ἀληθῶς ἢ πρὸς τὴν Ἑλβετίδα παιδαγωγὸν θέσις του καθίστατο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν δυσκολωτέρα. Αὐτῆ, γνώστης τοῦ παρελθόντος καὶ ἱκανὴ νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ παρὸν— ἡ Ἑρμινία, τὸ ἀντικείμενον τῶν ψευδῶν ὀνειρῶν του, καὶ ἤδη σύζυγος τοῦ πατρὸς του— καὶ αὐτὸς... ὦ, ὄχι, δὲν ἐδύνατο νὰ ζήσῃσι καὶ οἱ τρεῖς ἀκινδύνως ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν στέγην.

Ἡ σκέψις αὕτη, ἀναπηδήσασα αἰφνης ἐνώπιόν του ὑπὸ φάσιν δυσεπιλύτου προβλήματος, συνεσκότισε τὸν νοῦν του. Καὶ τὸ σκότος τοῦτο ἐβλεπεν ἐνώπιόν του αὐτὰς τὰς ἡμέρας, πάντοτε ὁσάκις, θεωρῶν ἀδύνατον τὴν ἐκ τοῦ δυστυχοῦς ἔρωτος θεραπείαν, ἐσκέπτετο τὸ μέλλον του.

Μὲ ἀλγεινὸν συναίσθημα καὶ ὡσεὶ θέλων ὀλίγον νὰ συνέλθῃ, ἤρχισε φυλλομετρῶν ἐπὶ τοῦ στικτοῦ μαρμάρου τῆς τραπέζης ὀγκῶδες λευκῶμα ἐκ μελιχροῦ μεταξωτοῦ μ' ἐπίχρυσα ἐμποροπώματα. Ἐρριψε καὶ ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ὠρολογίου· μόλις εἶχον παρέλθει πέντε λεπτά ἐν τῇ ἀναμονῇ. Εὐθύς ἀπὸ τῆς πρώτης σελίδος τοῦ λευκῶματος ἠναγκάσθη νὰ σταματήσῃ ἐν ρεμβασμῷ. Ἐπ' αὐτῆς ἡ Ἑρμινία εἶχε κατατάξει καὶ κολλήσει εἰς φιλόκαλον ἀνθοδέσμην πληθὺν ἐξηραμένων ἀνεμώνων. Ἦσαν ὅλαι ζωηραὶ ἐρυθραὶ, ἀδελφαὶ ἐκείνης τὴν ὁποίαν ὁ νέος ἔκρουπεν ἐντὸς τοῦ Ἰθαρώ, ὅλαι συλλεχθεῖσαι παρ' αὐτῆς τῆς Ἑρμινίας. Τὸ ἐνθυμεῖται... Ἦτο μία τῶν ἡλιοσταλάκτων καὶ γαλανῶν ἐκείνων ἡμερῶν, γλυκυτάτη παρῆνθεσις εἰς τὸ ψῦχος καὶ τὸν ζόφον τοῦ Φεβρουαρίου. Ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκδράμωσι τὸ ἀπομεσήμερον εἰς τὴν ἐξοχήν, αὐτὸς, ἡ Ἑρμινία, ὁ ἀδελφὸς της, ἡ Ἄνθη καὶ ἡ κυρία Ἑλλισιὶ. Προὔχωρησαν μακρὰν, περιδιαβαζοντας ἀνὰ τὰς περὶ τὰ Πατήσια ἐξοχὰς· ἐπιστρέφοντες δ' ἐσταμάτησαν παρὰ τὸν Κηφισσόν, ἐκεῖ εἰς ταῖς ῥεματταριαῖς, ὅπου ἐπλανήθη ἐπὶ μακρὸν ἡ Ἑρμινία, συλλέγουσα μετὰ στοργῆς τὰς ἀνεμώννας. Ὁ Παῦλος ἐκάθησεν ἐφ' ἐνὸς λιθοῦ ἀπέναντι. Τί ὠραία θέα! Αἰ χιονοσκεπεῖς κορυφαὶ τῶν γύρω βουνῶν, τῆς Παρνηθῆς, τῆς Πεντέλης, τοῦ Ἰμμητοῦ, ἐξήστραπτον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ὁ οὐρανὸς ἐκαμπυλοῦτο ἐπὶ τοῦ εὐρέος ὀρίζοντος, διαυγῆς ὡς ὑάκινθος. Νεφύδρια τινα λευκαυγῆ ἐφέροντο ὡς μικρὰ ἀγέλη προβάτων ἄνωθεν τοῦ Λυκαβητοῦ ὑπὸ ἐλαφρότατον φύσημα. Μακρόθεν, ἀπὸ τοῦ πεδίου τοῦ Ἄρεως ἐσθάνον διακεκομμένοι οἱ ἤχοι τῆς σάλπιγγος τῶν γυμνασίων τοῦ ἱππικοῦ... Καὶ ἡ Ἑρμινία μὲ τὸ ποδῆρες μέλαν ἐπανωφόριον, κεκοσμημένον διὰ λευκῶν

Η ΒΟΥΛΓΑΡΑ
Ελκων Δελφίνος.

σισυρών και διαγράφων όλον τὸ χαρίεν αὐτῆς ἀνάστημα, ἐπλανάτο παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, κατερχομένη εὐκίνητος εἰς τὰς μικρὰς φάραγγας, πλησιάζουσα τὰς χαράδρας, τὰς χαλικώδεις κοίτας τῶν ρευσμάτων, ὅπου ἔθαλλον ἐδῶ κ' ἐκεῖ αἱ συμπαθεῖς ἀνεμώναι, ἐκτοπίζουσα τοὺς χάλικας, κατακυλοῦντας ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς μέγρι τοῦ ὕδατος, σιωπηλή, σοβαρά, θαυμασία, καταρτίζουσα ὑπομονητικῶς τὴν ἀγροτικήν αὐτῆς ἀνθοδέσμη. Προσεφέρθη νὰ τὴν βοηθήσῃ. «Ὁχι, ὄχι, ἀφήσετε νὰ ταις κόψω μόνη μου, εἶνε τόσοσ ὀλίγαις!» Τῇ ἐζήτησε κατόπιν μίαν. «Ἄ, μίαν μάλιστα, νὰ σας δώσω· καὶ βεβαιωθῆτε κάμνω θυσίαν· ἦλθα ἐδῶ ἐπὶ τούτου δι' ἀνεμόνας, ἀλλὰ βλέπετε πόσῳ λίγας βρῆκα· φαίνεται ὅτι ἄλλοι μὰς προέλαβον.» «Καὶ νομίζετε ὅτι δὲν ἀξίζω τὴν θυσίαν μιᾶς ἀνεμόνης;» ἠρώτησεν ἐκεῖνος, λαμβάνων ἐκ τῶν χειρῶν τῆς τὸ ἐρυθρὸν ἀνθύλλιον. Ἡ Ἑρμινία τῷ ἔδειξε τὴν ἀνθοδέσμη, μ' ἔκφρασιν ἐρωτῶσαν προφανῶς: «Τὰς θέλεις λοιπὸν ὄλας, γιὰ νὰ ἰδῆς τὴν καρδιά μου;» «Ὁχι, ὄχι!» ἀπάντησεν ὁ νέος μὲ μειδίαμα ἰκανοποιήσεως. Καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν βρεβώδης παρὰ τὸ πλευρόν τῆς, ὀπίσω ὄλων τῶν ἄλλων, πλήρης ἐλπίδος καὶ λατρείας σιγηλῆς. Πόσον εὐτυχῆς ἦτο τότε, καὶ πῶς ἀναπαρίστων τὰς χρυσὰς ἐκεῖνας ἡμέρας αἱ ξηραὶ ἀνεμώναι! Καὶ τότε... Ἄ, πῶς τῷ ἤρχετο νὰ τὰς ἀποσπάσῃ μίαν πρὸς μίαν, νὰ τὰς συνθλίψῃ ὄλας, νὰ τὰς καταστρέψῃ, ἵν' ἀπομείνῃ ἡ σελὶς τοῦ λευκώματος λευκὴ πάλιν, ὡς ἦτο καὶ πρῶτα... Ἀλλὰ θὰ τον προέδιδον αἱ κηλίδες τοῦ κόμματος, αἵτινες θὰ διετήρουν ἀνεξάλειπτως τὸ σχῆμα τῆς ἀνθοδέσμης. Ἡ σελὶς ἐκείνη ὁμοιάζε μὲ τὴν καρδίαν του....

Πρὶν παρέλθουν ἀκόμα δύο λεπτά καὶ πρὶν ἀποτελειώσῃ τὴν σκέψιν του, εἰδοποιήθη ὑπὸ βηματικῶν πολὺ γνωστῶν ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ κλείσῃ τὸ λευκωμα. Ἡ Ἑρμινία εἰσηλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

«ὦ, εἶσθε μόνος; Μὲ συγχωρεῖτε ποῦ σὰς ἔκαμα νὰ περιμένετε, ἀλλὰ ἐνόμιζα ὅτι εἶχε καταιβῆ ἡ μητέρα. Πῶς ἔχετε; εἶσθε καλά;

— Δὲν πειράζει... εὐχαριστῶ... σεῖς;» ἐψέλισεν ὁ Παῦλος, λαμβάνων τὴν χεῖρα, τὴν ὅποιαν τῷ ἔτεινε, καὶ μετὰ κόπου κρύπτων τὴν συγκίνησίν του.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑρμινία ἦτο προφανῶς τεταραγμένη. Ἐπὶ τῶν λευκῶν χνοωδῶν παρεῖων τῆς ἐφέροντο ἄτακτοι ἐρυθρότητες, ὡς μικροσκοπικὰ νεφύδρια δύσεως. Ἡ φωνὴ τῆς, ἂν καὶ ἰσχυροτέρα τοῦ συνήθους, ἀντήχει ἐλαφρῶς ἠλλοιωμένη. Τὸ ὕφος τῆς, ἐκ φόβου μήπως ἤθελε γίνεαι πολὺ οἰκεῖον, ἐγένετο πολὺ σοβαρὸν. Αἱ κινήσεις τῆς, αἱ ἄλλοτε τόσοσ χαρίεσαι, προέδιδον μικρὰν τινα ἀδεξιότητα. Καθημένη, ἐφάνη ἐκλέξασα τὴν θέ-

σιν καὶ τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Παύλου, παρὰ τὴν ἀφέλειαν, τὴν ὅποιαν ἤθελε νὰ ἐπιτηδεύθῃ... Ἀλλ' ἦτο ὠραία, διότι ὠραία εἶνε ἐν πάσῃ καταστάσει ἡ καλλονή. Ὁ Παῦλος τὸ ἀνωμολόγησεν εἰς ἕν βλέμμα. Βυσσινόχορος ἦτο ἡ ἐσθῆς τῆς καὶ ἐκ λευκοῦ ἀτλαζίου τὸ κλειστὸν αὐτῆς περικόρμιον, σελαγίζον κάτωθεν ἐνὸς ἐρυθροῦ περιωμίου ἐκ μεταξωτοῦ δικτυωτοῦ. Κομφὰ ἀλλ' ἄνευ ἐπιδείξεως ἦσαν τὰ κοσμήματά τῆς· τὰ μικρὰ ἐξ ἀδαμάντων ἐνώτια, ἡ μόνη καρφίς τῆς μελανῆς κόμης, τὸ λεπτὸν πολὺσπειρον περιδέριον, τίποτε δὲν ἀντετίθετο πρὸς τὴν σεμνὴν δεσμίδα τῶν ἰων, τὰ ὅποια ἔφερε πλαγίως ἐπὶ τοῦ στῆθους. Ὑψηλὴ ἡ Ἑρμινία, εἶχε λεπτοφυῆ σῶμα καὶ παιδικὸν πρόσωπον. Ἀπὸ τοῦ ὄλου τῆς διεχύνετο ἀγνότης παρθενικῆ, ἐν ἄρωμα ἀβρόν, καταθέλων. Ἐκ πρῶτης ὄψεως ἐξελαμβάνετο ὡς πολὺ μικροτέρα τὴν ἡλικίαν. Τὸ ἄνω χεῖλος τῆς ἀνυψούμενον ὀλίγον, ἔδιδεν εἰς αὐτὴν τὴν αἰθερίαν ἔκφρασιν τῶν θυγατέρων τῆς Ἀλθιόνας καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς, μεγάλοι ὀφθαλμοὶ, ἡ ἀνεκτίμητος κληρονομία τῆς μάμμης τῆς, μελανοφθάλμου Σμυρναίας, ἐνέκλειον ὅλον τὸ πῦρ τῆς ζωῆς, κατώπτριζον ὅλην τὴν εὐφυίαν τοῦ νοῦ, ἀντανέκλων ὅλην τὴν πείραν τῶν εἰκοσι πέντε ἐτῶν τῆς. Εἰς τὸ μελανὸν αὐτῶν βᾶθος ἐδύνατό τις νὰ διακρίνῃ ὄλας τὰς περιπετείας, εὐτυχεῖς ἢ δυστυχεῖς, ὅσαι ἀπειργάστησαν χαρακτῆρα στερρόν, ἀκλόνητον ἐν τῷ βιωτικῷ ἀγῶνι, ἀληθῶς δεδοκιμασμένον.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐζῆσεν ἡ Ἑρμινία μέχρι τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς, ὅτε ἡ οἰκογενεὶά τῆς ἀποκατεστάθη ἐν Ἀθήναις. Ἀφ' οὗ ἀπεπεράτωσε τὰς σπουδὰς τῆς ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ τῆς κυρίας Χίλλ, ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πατρός τῆς εἰς περιήγησιν ἀνά τὴν Εὐρώπην. Ἐπιστρέφουσα μετὰ ἐν ἔτος, τὸ εὐτυχέστερον ἐν τῇ ζωῇ τῆς, ἔσχε τὴν ἀτυχίαν μετ' ὀλίγον νὰ ἴδῃ νεκρὸν τὸν πατέρα τῆς. Μὲ τὰ μαῦρα ἐνδύματα τῆς ὀρφανίας τῆς ἀκόμη ἠναγκάσθη νὰ παραστῇ εἰς τὸ Δικαστήριον εἰς δίκην κινήσειαν ὑπὸ ἀγνωμόνων συγγενῶν, μίαν ἡμέραν ζοφεράν καὶ ἀγωνιώδη, καθ' ἣν ἐκινδύνευσε νὰ ποστερηθῇ ὅλης τῆς περιουσίας τῆς. Ἡ ἀπόφασις, ἂν καὶ οὐχὶ φοβερὰ ὅσῳ τὴν ἐφαντάζετο, τὴν ἐζημίω σημαντικῶς· ἀλλ' εὐτυχῶς, μίᾳ ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἀναθεωρήσεως, καθ' ἣν ἡ ζημία ἐπανωρθώθη, τὴν ἔκαμε νὰ ἐκτιμῆσῃ πάλιν τὴν δικαιοσύνην τῶν ἀνθρώπων, καθ' ἣς εἶχε τόσα αἰτιάματα. Ἐκτοτε, εὐτυχῆς ὅσον δύναται νὰ ἦνε μίᾳ ὀρφανῇ, ἐζῆσε μετὰ τῆς μητρός τῆς, — ἀγαθῆς γυναικὸς πολὺ ἰσχυρῆς καὶ πολὺ λευκῆς, — καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς — τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου Ἀγαμέμνονος Ζιβρᾶ, διπλωματικοῦ ὑπαλλήλου μὲ μέλλον Πρέσβευς — τὸν μὲν χειμῶνα ἐν τῇ κομφῇ, φιλοξένῳ οἰκίᾳ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, τὸ δὲ θέρος ἐν τῇ μικρᾷ ἀλλὰ τόσοσ ρομαντικῇ ἐπαύλει τῆς Κηφισσιᾶς. Μετὰ τῆς οἰκογενείας Ἀν-

δρεάδου ἐγνωρίζοντο πρὸ πολλοῦ, ζῶντος ἀκόμη τοῦ πατρός της, ὅτε ὁ καθηγητὴς ἦτο, ὡς εἶνε καὶ σήμερον, ἐκ τῶν οἰκείων. Τὸ νὰ ἐκτιμηθῇ ὑπ' αὐτοῦ τὸ πνευμά της καὶ ἡ μόρφωσις της, νάγαπηθῇ καὶ νὰ ζητηθῇ εἰς γάμον, δὲν το ἐθεώρει βεβαίως ἡ Ἐρμινία ἐκ τῶν μικροτέρων εὐτυχιῶν τοῦ βίου της. Τὸ ἔλεγε καθαρά, μὲ τὸ μειδιάμα της τὸ ἐξαισιον, τὴν ἀψευδῆ ἐνδειξίν της ἀγαθότητός της: «Ὁραιότερον» γάμον δὲν ἤμποροῦσε νὰ ὀνειρευθῇ. Ἦτο τόσῳ χαριτωμένος, τόσῳ διαπρεπῆς ἄνθρωπος ὁ κ. Ἀνδρεάδης! Ἄλλ' ἦτο χῆρος μὲ δυὸ παιδιὰ... τόσῳ τὸ καλλίτερον! Μήπως δὲν ἐφαίνετο νεώτερος ὄλων τῶν περι αὐτὴν ἐπιδοξῶν μνηστήρων;

"Ἐπειτα συνέχεια

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἀνάβυσσος ὄχι Ἀνάβυσσος.

Πρὸς τὴν μεσημερινὴν ἄκρην τῆς Ἀττικῆς, παρὰ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ἀτυπαλαίας, εἰς ὃ τερματίζεται ὁ βουνοὶ Ἐλυμπος ἢ Ὀλυμπος, ὑπάρχει ὄρυγμα ἀναπεπταμένος πρὸς Μ καλοῦμενος τῆς Ἀνάβυσσου, αὐτὸ δὲ καὶ ἀλικιὴ ἐν ἐνεργείᾳ, καλουμένη Ἀλικιὴ τῆς Ἀνάβυσσου.

Τὸ ὄνομα Ἀνάβυσσος δὲν ἀναφέρεται ὑπὸ ἀρχαίων συγγραφέων, οὐδ' ὑπὸ μεταγενεστέρων ἑλλησθη ἐκ τῆς γλώσσης τῶν οἰκούντων τὴν Ἀττικὴν, ὀνομαζόντων οὕτω πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος θέσιν καὶ τὰ περιχώρα αὐτῆς.

Ὁ φαινόμενη ἐκ πρώτης παρατηρήσεως σύνθεσις τοῦ ὀνόματος ἐκ τῆς ἀνά προθέσεως καὶ ἄβυσσος καθιέρωσε τὴν διὰ τοῦ ὕψιλον γραφὴν. Ἡ λέξις εἶνε βεβαίως ἑλληνικὴ, καίτοι ἐν χρήσει παρὰ τοῖς χωρικοῖς τῆς Ἀττικῆς, τοῖς λαλοῦσι τὴν ἀλβανικὴν, ἢ σύνθεσις ὅμως τῆς λέξεως, ὡς ἐξελαμβάνετο μέχρι τοῦδε, οὐδεμίαν ἔχει πραγματικὴν ἔννοιαν. Ἡ πρόθεσις ἀνά συνθεθεμένη τῇ λέξει ἄβυσσος οὐδεμίαν νέαν ἔννοιαν παρέχει αὐτῇ, οὐδὲ ἡ σημασία τῆς λέξεως ἄβυσσος ἐπιτρέπει λογικῶς σύνθεσιν μετὰ τῆς προθέσεως ἀνά. Λέξις κυρίως ἐμφαίνουσα τὸ ἀμέτρητον καὶ ἄπειρον βάθος, τὸ ἀκατανόητον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν, ἀποκρούει ἀφ' ἑαυτῆς σύνθεσιν μετὰ προθέσεως σημαίνουσης ἐν συνθέσει τὸ ἐπάνω, ἢ τὸ ὀπίσω, ἢ τὸ πάλιν, οὐ μόνον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν νέαν ἄλλὰ πλὴν τοῦ ὅτι ἡ σύνθεσις τῆς λέξεως γραμματικῶς δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ, ἔχουσαν καὶ τὸ ἀνυπαρκτον ἐντελῶς ἀύσπου εἰς τὸ μέρος τοῦτο. Ὁ λόγος καλεῖ ἀύσπου βωγμᾶς γῆς, ἢ βάραθρα ἀμετρήτου βάθους, ἢ λίμνας, ἃς θεωρεῖ ἄνευ πυθμένος καὶ προχειρῶς ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἡ λίμνη τῆς Λέρνης ὀνομάζεται ἄβυσσος, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων (ὄρα ἐμὴν Γεωγρ. Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας σελ. 44), ἐπίσης ἐν Κεφαλληνίᾳ ὑπάρχει λίμνη, ἣν οἱ κάτοικοι καλοῦσιν ἄβυσσον καὶ Ἀκωλὴν, ἃς θεωροῦντες αὐτὴν ἄνευ πυθμένος. Ἐν Ἀναβύσσῳ ὅμως τοιαύτη ἄβυσσος, ὡς εἴπομεν, δὲν ὑπάρχει.

Οἱ ἀρχαιολόγοι καὶ γεωγράφοι, οἱ ἀσχοληθέντες

περὶ τὴν τοπογραφίαν τῶν ἀρχαίων δήμων τῆς Ἀττικῆς, καὶ λαβόντες ὡς ὀδηγόν, πᾶν ὀρθῶς, ἡγουμένου τοῦ Λήκ, τὰ σημερινὰ πολλαχού ὀνόματα τῶν τόπων, ἔλαβον ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ γεωγραφικὸν ὄνομα Ἀνάβυσσος πάντες δὲ ὁ εἰς ἀποδεχόμενος τὴν γνώμην τοῦ ἐτέρου παραδέχονται ὅτι τὸ ὄνομα Ἀνάβυσσος εἶνε παρασθρα τῶν ὀνόματος Ἀναφλύστος, ὅπερ ἔφερον ἀρχαῖοις δήμοις τῆς Ἀττικῆς, καίμενος πρὸς Β τοῦ βουνοῦ Ὀλύμπου. Ἡ γνώμη αὕτη καθ' ἡμᾶς εἶνε ἐντελῶς ἀπορριπτέα.

Καθ' ἡμᾶς ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ὀνόματος Ἀνάβυσσος ἐξάγεται σαφῶς καὶ ἀναμφισβητήτως ἐκ χωρίου τοῦ Ξενοφῶντος. Ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἐν τοῖς περὶ Πέρων ἢ περὶ Προσδῶν (53) γράφει ὅτι ἂν ποτε ἦθελεν ἐπέλθει πόλεμος εἰς τὴν Ἀττικὴν, δὲν ἦθελον ἐκλίπει τὰ ἀργυρεῖα τοῦ Λαυραίου, διότι ταῦτα προστατεύουσι δύο ἔχυραί θέσεις πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐνθα ἠδύναντο ν' ἀποδιβασθῶσι πολέμοι, τὸ τεῖχος ἐν Ἀναφλύστῳ πρὸς τὴν δυτικὴν θάλασσαν, καὶ τὸ τεῖχος ἐν Θορικῷ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν.

Ἄλλ' ὁ Ξενοφῶν στρατηγηματικώτερον ἐξετάζων τὰ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀργυρείων, γινώσκων δὲ καλῶς τὴν τοπογραφίαν τῶν μερῶν τούτων, δὲν εὐρίσκει τὰς δύο ταύτας θέσεις ἀκούσας πρὸς ἀσφάλειαν τῶν μεταλλείων, δι' ὃ προτείνει τὴν κατασκευὴν καὶ τρίτου φρουρίου ὀρίζων καὶ τὴν θέσιν «εἰ οὖν, γράφει, καὶ ἐν μέσῳ τούτων» τῶν τειχῶν τῆς Ἀναφλύστου καὶ Θορικῷ «γένετο ἐπὶ τῷ ὕψηλοτάτῳ Βήσῃς τρίτου ἔρυμα, συνήκοι τ' ἂν τὰ ἔργα εἰς ἐν ἐξ ἀπάντων τῶν τειχῶν.» Ἡ θέσις λοιπὸν τῆς Βήσῃς κατὰ τὸν Ξενοφῶντα κειμένη μετὰ τὸ Ἀναφλύστου καὶ Θορικῷ, θέσις εὐκόλως καταλαμβανόμενη ὑπὸ πολέμοις ἐκ θαλάσσης ἦτο πρόσφορος πρὸς κατασκευὴν τρίτου φρουρίου ὀρίζε δὲ καὶ τὸ σημεῖον ἐφ' οὗ ἔπρεπε νὰ κτισθῇ τὸ τεῖχος, οὐχὶ εἰς τὰ κατώτατα μέρη παρὰ τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ἐν τῷ ὕψηλοτάτῳ τῆς Βήσῃς, δηλαδὴ εἰς τὴν Ἄνω Βῆσαν, ἐξ ἧς καθ' ἡμᾶς προέκυψεν ἡ Ἀνάβυσσος. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ σήμερον γενομένη χρῆσις τοῦ ἄνω καὶ κάτω ἐπὶ χωρίων ὡς Ἄνω Σούλι καὶ Κάτω Σούλι, Ἄνω Φανάρι καὶ Κάτω Φανάρι ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἐπὶ τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς γνωρίζομεν ὅτι ἐγένετο χρῆσις τῶν τοπικῶν ἐπιρονημάτων ὑπένερθεν καὶ καθύπερθεν, ὡς ὁ δῆμος Παιανία διηρεῖτο εἰς ὑπένερθεν καὶ καθύπερθεν, ὡσαύτως ὁ δῆμος Ποταμός. Ταυτὴ τις διαίρεσις θὰ ὑπῆρχε καὶ ἐπὶ τοῦ δήμου Βήσῃς, ἀφοῦ εἶνε καὶ ὕψηλοτάτον τμήμα, ὅπερ ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων ἀντὶ ὑπένερθεν Βῆσα, ἐλέγετο Ἄνω Βῆσα, ἐξ οὗ τὸ Ἀνάβυσσος.

Ἐκ τούτων καθ' ἡμᾶς ἐξάγεται ὅτι ἡ θέσις τῆς Ἀναβύσου καὶ ἡ περὶ αὐτὴν χώρα εἶνε ἡ θέσις τοῦ ἀρχαίου δήμου Βήσῃς, καὶ ὅτι ἡ γραφὴ τοῦ ὀνόματος εἶνε Ἀνάβυσσος καὶ ὄχι Ἀνάβυσσος. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ γραφὴ τοῦ ὀνόματος Βῆσα καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἠμφισβητεῖτο, δι' ὃ καὶ ὁ Σπράβων σημειοῖ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Ἀττικῶν δήμου Βήσῃς πρέπει νὰ γράφηται δι' ἑνὸς σίγμα, διὰ δύο δὲ ἡ Βῆσσα τῶν Λοκρῶν, ὅπερ καὶ ὁ Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἐπαναλαμβάνει.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἰανουαρίου 1890.

Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ